

VM 063:00/2007
01.04.2008

Helsinki 31.3.2008

Valtionvarainministeriö
Rahoitusmarkkinaosasto
PL 28
00023 Valtioneuvosto

Asia : lausuntopyyntöne kosien Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston yhdistämistä Finanssivalvonnaksi.

Suomessa pankki- ja vakuutusmarkkinat ovat keskittyneet. Näin on laita erityisesti pankkipuolella, koska kolme suurinta pankkia hallitsee yli 90 % markkinoista. Kaiken lisäksi yli 60 % maan pankkitoiminnasta on sivukonttoristumassa, kun Sampo Pankin ja Nordean osalta Suomeen jäävät vain sivukonttorit. Vakuutuspuolen erityispiirteenä on se, että sosiaalivakuutus ja muu lakisääteinen vakuutus muodostaa vakuutusyhtiöiden maksutulosta lähes 70 %. Markkinaehtoista vakuuttamista on siis vain noin kolmannes.

Finanssialan asiakkaita ovat kaikki suomalaiset kuluttajat

Finanssivalvonnan päätavoitteena on edistää eri finanssilaitosten vakaata toimintaa, edistää luottamusta ja finanssimarkkinoiden vakautta sekä vakuutettujen etujen turvaamista. Suomen Kuluttajaliiton käsityksen mukaan valvonta voi ennalta ehkäistä kriisejä, havaita epäkohtia ja ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin. On selvää, että uudessa valvonnassa on eri alojen erityispiirteet otettava korostetusti huomioon. Lakisääteisen eläkevakuutuksen ja muidenkin lakisääteisten vakuutusten osalta tämä on erityisen tärkeää.

Suomen Kuluttajaliitto on huolestunut nopeasti ja laaja-alaisesti tapahtuvasta pankkitoiminnan ulkomaille siirtymisestä. Tähän liittyy myös ajankohtainen huoli pankkitoiminnassa esiintyneistä tietoturvaongelmista ja ohjelmistovirheistä. Asiakkaiden osittain epäonnistuneet massatiedonsiirrot ulkomaille ovat olleet omiaan heikentämään kuluttajien luottamusta pankkitoimintaa kohtaan.

Kuluttajan kannalta myös päätöksenteko ja asioiden hoito siirtyy kauas. Sidos maahamme heikkenee. Kun suurimmat sivuliikkeet muodostavat yli 60 % markkinoista, on välttämätöntä, että tämäntyyppisten toimijoiden vaikutusta Suomen markkinoihin, niiden vakauteen ja erityisesti kuluttajien asemaan pystytään tulevaisuudessa arvioimaan ja kontrolloimaan. Suomen Kuluttajaliitto kannattaa työryhmän jäsenen Anneli Tuomisen lausumaa siitä, että esitykseen otettaisiin mukaan luottolaitosdirektiivin säännös, jonka mukaan valvojan on toimittava tiiviissä yhteistyössä muiden ETA-valvojien kanssa erityisesti sellaisessa tilanteessa, jossa toisessa ETA-maassa toimiva luottolaitos harjoittaa liiketoimintaa sivukonttorin kautta Suomessa. Lisäksi on välttämätöntä, että Suomi jatkossa toimii aktiivisesti, jotta EU- lainsäädäntö saadaan vastaamaan paremmin nykytarpeita.

Hyvän tavan noudattamisen edistäminen

Yhdeksi tehtäväksi on ehdotuksessa hyvän tavan noudattamisen edistämisen finanssimarkkinoilla. Tämä on kannatettavaa. Lakiehdotuksen perusteluissa viitataan siihen, että tätä voitaisiin toteuttaa kokoamalla toimialan omia suosituksia ja tiedottamalla niistä valvonnan kohteille ja yleisölle. Toimialan omat suositukset ovat esimerkiksi vakuutusosalalla koottuna alan edunvalvojan nettisivuilla. Suomen Kuluttajaliiton mielestä lisäarvoa tulisi siitä, jos valvoja tiedottaisi esimerkiksi nettisivuillaan kuluttajien kanteluihin antamistaan omista kannanotoista. Avoimuus olisi omiaan edistämään markkinakuria. Samoja virheitä ei ainakaan tietämättömyyden vuoksi tehtäisi. Nykyisin tätä ei ole riittävässä määrin toteutettu. Asiasta tulisi ottaa lakiesityksen perusteluihin maininta.

Yleisön tietämyksen edistäminen finanssimarkkinoista

Yleisön tietämyksen edistäminen on nostettu yhdeksi finanssivalvonnan tehtäväksi. Lakiehdotuksen perustelujen mukaan valvoja voisi hoitaa tehtävää esimerkiksi ylläpitämällä internet-sivustoa, joka sisältäisi yleiskuvauksen Suomen finanssimarkkinoista ja niillä tarjottavien tuotteiden keskeisistä ominaisuuksista ja riskeistä sekä asiakkaan oikeuksista ja velvollisuuksista.

Tältä osin on todettava, että vakuutuspuolella Kuluttajien vakuutustoimisto on jo yli 20 vuotta tehnyt vakuutuksista informaatioaineistoa ja myös vakuutusvertailuja. On välttämätöntä, että tätä ruohonjuuritason osaamista ja tekemistä hyödynnetään myös yhdistetyn valvonnan aikakaudella. Esimerkiksi Kuluttajien vakuutustoimistoon tulee vuosittain 7.000-9.000 uutta asiaa ja Vakuutuslautakunta ratkaisee 800-900 juttua. Suomen Kuluttajaliitto esittää, että lakiesityksen perusteluihin otetaan maininta siitä, että informaatioaineiston osalta vakuutusalan neuvontatoimiston kanssa tehdään yhteistyötä. Tehtävään kuuluisi myös tiedottaminen kuluttajille tarjottavien, erityisesti markkinoille tuleviin uudentyyppisiin tuotteisiin mahdollisesti liittyvistä erityisistä riskeistä.

Suomen Kuluttajaliitto ry

Tuula Sario
johtava lakimies
pääsihteerin sijaisena

Ilkka Salminen
lakimies